

за да я награждава или наказва. Душата не е некаква прибавка към телото както си мисли Нитче, а е дейност на телото.

Великата дейност на материята преследваща вечността на рода в безматериална продуктивност е душа. А тази дейност е движение на материята към тази вечност. И, както кракът може да предвижда колко и как да прекрачи така и нервната система предвижда и пресмета, защото само това върши от много векове насам. Ако се заглеждаме по-обстойно в образуване на душата у детето, ще видим, че тя опит след опит, един от друг все по-жесток, правени върху телото: опарвания, падания, убодване . . .

Пасмимоторната памет, психофизическия паралелизъм подчертават нашата мисъл: че душата е движение на материята към вечността на рода. А й съжит не е отделен живот на душата. Че и той без усещане и престава не бива, а те са дейност на материята. Освен това в наша полза е и факта, че душата винаги порано умира от телото при нашата индивидуална смърт.

И понеже материята във своето движение преследва вечността, то и душата има две главни направления. Ония движения, които тикат родовете напред са приятни и носят радост. Напротив, движенията, които имат за цел да предпазят рода от пречки и изненади, които правят задръжки или повръщание назад — са неприятни и носят скръб.

За да се поясни мисълта ни, а не да се докаже (че ний вжобще не доказваме) ще кажем нещо за психофизичната проява страх. Душата ли трепери? Душата ли сълзи? Душата ли наеква? Душата ли се задъхва? Душата ли треска разтриша? . . . Тук само материята изгубва равновесие в своето движение. И нейната проява при среща на пречки и улеснения по вечния път на живота се нарича и е душа.

Душата на всички създания е една и съща, само че у едни е по-проста, а други по-сложна. Най-сложната съдържа в себе си и най-простата, а най-простата душа е първичната. Както от първичното тело (начолото) борбата създаде всички борби на живота, така същата борба създаде от първичната всички останали души. Първичната душа е майка на всички души. Тя, е душата на оная клетка, която ние нарекохме начало на живота. И всека по-ниша душа е съставна част на по-вишата. Последната най-често приема първата каквато си е била, после я окастрия, изнежва я и, съвсем рядко, я захвърля. Всека по-ниша душа е груб образ на по-вишата. Както лицето на кучето има всичко в по-груба фор-